

МАТЮХІНА Олександра,

*кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії
Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного
авіаційного університету, м. Київ*

РОЛЬ ЗМІ В КОМУНІКАТИВНИХ ПРОЦЕСАХ СУЧАСНОГО СВІТУ/на матеріалах енциклік та промов Іоанна Павла II

У сучасному світі ЗМІ відіграють величезну роль у всіх сферах суспільного життя. Фактично вони формують комунікативний простір сучасного суспільства: як суспільний, так і особистий.

В соціальному вченні католицизму наголошується на сутнісних рисах ЗМІ – бути ефективним засобом збору, передачі та поширення інформації, створення комунікативного поля.

Особливе місце в розвитку вчення католицької Церкви про ЗМІ та їхню роль у сучасному світі належить Іоанну Павлу II. З повним правом можна казати про концепцію Іоанна Павла II про сутність і роль ЗМІ. Вона виступає як складова його гуманістичного соціального-філософського вчення в центрі якого – гідність і права людини. Проблеми міжособистісної та суспільної комунікації Іоанн Павло II поглиблено досліджує з урахуванням реалій сучасного інформаційного суспільства. Особливу увагу в цьому контексті він приділяє засобам і мові масової, точніше суспільної, комунікації.

Іоанн Павло II розглядав ЗМІ як важливий елемент сучасної культури, який демонструє, наскільки технічний прогрес здатний сприяти прогресу соціальному, і, при відповідному використанні, прогресу культурному.

В «засобах соціальної комунікації» (за термінологією католицької соціальної доктрини) закладено широке віяло можливостей від негативних до позитивних. Іоанн Павло II доводить, що імпліцитно в них закладена можливість бути важливим засобом гуманізації суспільства, розвитку його духовності. Внаслідок свого всеохоплюючого характеру, здатності до миттєвої передачі інформації до всіх куточків планети, створення швидкого, широкого комунікативного зв'язку ЗМІ мають величезний потенціал формування взаєморозуміння і миру в світі. Засоби масової комунікації здатні відігравати значну роль у

розвитку гуманістичної комунікації тільки за умови опори на базові цінності людства. В промові «ЗМІ в службі братерства і солідарності» на XXII- му Світовому дні засобів масової інформації Іоанн Павло II наголошує на базових принципах функціонування людського суспільства: «Тут я хотів би пригадати деякі з них: повага до інших людей, дух діалогу, справедливість, здорова етика особистого та громадського життя, свобода, рівність, мир в єдності, праця заради гідності людської особи, здатність взаємодіяти та ділитися» (Церква і соціальна комунікація, 2020).

І особистісну, і суспільну комунікацію Іоанн Павло II трактує перш за все як спілкування, засноване на взаєморозумінні, взаємній пошані, дискусії. Усвідомлення і прийняття базових цінностей суспільства як власних мають стати основою діяльності кожного представника сфери засобів масової інформації. Це усвідомлення має стати основою трансформації мови комунікації. Відповідальне ставлення людини до своїх обов'язків, виконання їх в усвідомленні особистої суспільної відповідальності в сфері ЗМІ здатні надати їм гуманістичну спрямованість. Допомогти в цьому, зміцнити відповідну шкалу цінностей має віра.

Іоанн Павло II протягом усього понтифікату в своїй пастирській діяльності активно взаємодіяв з ЗМІ. Саме взаємодіяв, залучаючи їх до комунікації як діалогу. В умовах медіатизації життя людини в сучасному світі ЗМІ надавали йому величезну можливість діалогу, спілкування як особистісного, так і глобального, дійсного «*Urbi et orbi*». Він здійснив справжню комунікативну революцію, зробивши ЗМІ інтегральною складовою місії Церкви, розкривши їхні можливості в справі євангелізації та гуманізації суспільства.

Список використаних джерел та літератури:

1. Церква і соціальна комунікація: Найголовніші документи Католицької Церкви про пресу, радіо, телебачення, Інтернет та інші медіа/ Упор. і наук. ред. М. Перун. Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2004.